

Det store ranet

Siden starten på 1900-tallet har vannkraft, produksjon av elektrisk kraft basert på vannkraft og industrireising med utgangspunkt i vannkraftproduksjon vært viktig for utviklingen av velferdsstaten Norge.

Framsente politikere så tidlig på 1900-tallet at mye av produksjonen av varer basert på rikelig tilgang på rimelig elektrisk vannkraft ville foregå i byene og langs kysten, mens vannkrafta kom fra avsidesliggende grender og daler i innlandet. Derfor fikk vi et system med konsesjonslover og eiendomsbeskatning som førte til at også «dalstrøka innanfor» fikk nytte godt av verdiskapningen som tross alt var og er basert på utnyttningen av lokale naturressurser. Vi må leve med regulerte vann med dårligere fiske og varierende vannstand, elveløp som er borte og kraftlinjer med monsternaster som skjærer seg gjennom daler og over fjell. Men dette blir av de aller fleste akseptert, nettopp fordi vi også får nytte godt av den verdiskapningen og økningen i levestandard som disse inngrepene har vært med på å skape.

Eiendomsskatt og konsesjonskraftordninger har ført til at vi har fått noen rike kraftkommuner. Dette er gjerne avsidesliggende samfunn med få innbyggere. Det de fleste ikke er klar over er at vi her i landet har 200-250 kraftkommuner. Dette er som regel kommuner med stort areal og lite folk der storsamfunnet har bygd ut naturressursene. Flå er en slik kraftkommune, vi har noen små men viktige inntekter fra eiendomsskatt på kraftlinjer, og vi har 20 GWH andelskraft fra Uste Nes-utbyggingen. Andelskraft har i dag en nettoverdi på mellom 3 og 4 000 000 kr. Verdien på eiendomsskatten på kraftlinjer er ca 3 000 0000. Regjeringen foreslår i statsbudsjettet å fjerne eiendomsskatten på kraftlinjer. Det blir fint for Statnett som slipper å betale skatt til kommunene, og for staten som får mer inn i bedriftsbeskatning av Statnett. I 2016 tok staten ut 25% av overskuddet i Statnett, 366 000 000 kroner som utbytte. Her er mottoet, ta fra de små og gi til de store.

E-CO som er den moderne utgaven av Oslo Lysverker som i sin tid bygde ut det meste av vannkraft i Hallingdal er 100% eid av Oslo kommune. Årlig utbytte fra E-CO til Oslo kommune er 500 - 1000 millioner kroner. Har noen noen gang hørt om Oslo som en kraftkommune? 40% av E-CO sin produksjon foregår i Hallingdal basert på våre naturressurser. Det er vel ikke for mye forlangt om en så vellykket bedrift blir skattlagt slik at lokalsamfunnene der produksjonen foregår også får nytte godt av vekst og verdiskapning. Min påstand er at det norske systemet for beskatning av kraft og kraftproduksjon er selve grunnlaget for at vi i dag har levende bygder over hele Norge. Dette er også helt avgjørende for et vellykket samfunn der alle har de samme muligheter og får de samme tjenester. En 7-åring i Flå og en 7-åring i Bærum skal ha de samme muligheter i livet. Det forutsetter at det i begge kommunene er god og robust økonomi.

Den Norske fordelingspolitikken er på ny under angrep. Vi får håpe et flertall på Stortinget ser det og sørger for at den norske modellen blir videreført.

Flå – Først i Hallingdal

Tor Egil Buøen

Ordfører